

ВІДКРИТИЙ ДІАЛОГ

**ЗВІТ:
СПРАВА НАДІЇ САВЧЕНКО**

Попереднє слідство у кримінальній справі проти української політв'язненої Надії Савченко завершено. Найближчим часом його результати будуть передані для розгляду в суд. Існує загроза, що влада Росії спробує максимально ізолювати судовий процес від громадськості

Фундація «Відкритий Діалог» була заснована в Польщі у 2009 році з ініціативи Людмили Козловської, яка зараз займає посаду Президента Фундації. Установчі цілі Фундації включають захист прав людини, демократії та верховенства права на пострадянському просторі. Особлива увага Фундації зосереджена на найбільших країнах регіону: Казахстані, Росії та Україні.

Фундація здійснює свої цілі шляхом організації спостережних місій, включаючи спостереження за виборами та моніторинг ситуації з дотриманням прав людини на пострадянському просторі. За результатами спостережень Фундація випускає звіти і поширює їх серед інституцій ЄС, ОБСЄ та інших міжнародних організацій, міністерств закордонних справ та парламентів країн ЄС, аналітичних центрів та медіа.

На додаток до спостережної і аналітичної діяльності, Фундація активно співпрацює з членами парламентів, які беруть участь у зовнішній політиці, займаються проблемою дотримання прав людини і взаємин з пострадянськими країнами, для того, щоб підтримати процес демократизації та лібералізації їхніх внутрішніх політик. Важливою сферою діяльності Фундації також є підтримка програм для політичних в'язнів та біженців.

Фундація має постійні представництва у Варшаві, Києві та Брюсселі.

Copyright: Фундація «Відкритий Діалог», травень 2015 р.

00-580 Варшава

Алея Яна Християна Шуха, 11а, оф. 21

Тел.: +48 22 307 11 22

E-mail: odfoundation@odfoundation.eu

ua.odfoundation.eu

Керівник проекту:

Людмила Козловська lyudmylakozylovska@odfoundation.eu

Автор:

Андрій Осаволіук andriy.osavoliyk@odfoundation.eu

Редагування:

Людмила Козловська

Коректура:

Галина Вальчишин

Графічне оформлення:

Андрій Осаволіук

Фото на першій сторінці: [Reuters](#)

Зміст:

1. ВСТУП.....	4
2. РОСІЯ НЕ ВИКОНУЄ СВОЇХ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	4
2.1. В ПАРЕ підтвердили наявність у Савченко європейського парламентського імунітету, проте Росія відмовляється його визнати	4
2.2. Росія продовжує утримувати Надію Савченко під вартою всупереч Мінським угодам.....	5
3. ТЕРМІН АРЕШТУ НАДІЇ САВЧЕНКО ВКОТРЕ ПРОДОВЖЕНО.....	6
4. ВЛАДА РОСІЇ НАМАГАЄТЬСЯ «ІЗОЛЮВАТИ» ВІД ГРОМАДСЬКОСТІ СУДОВИЙ ПРОЦЕС У СПРАВІ САВЧЕНКО	7
5. МІЖНАРОДНА ГРОМАДСЬКІСТЬ ПРОДОВЖУЄ ПІДТРИМУВАТИ НАДІЮ САВЧЕНКО І ВИМАГАЄ ЇЇ НЕГАЙНОГО ЗВІЛЬНЕННЯ.....	8
6. ВИСНОВКИ	9

1. ВСТУП

Народний депутат України і делегат ПАРЄ Надія Савченко незаконно перебуває в ув'язненні на території Російської Федерації майже 11 місяців. За цей час вона стала одним з найбільш відомих політичних в'язнів у світі. Всупереч принципам міжнародного права і нормам російського законодавства, Савченко утримується під вартою і чекає на суд за злочин, якого не скоювала.

На тлі фактичної війни між Україною і Росією Надія Савченко виглядає заручником у руках російської влади, яка використовує її як інструмент шантажу під час переговорів на міжнародній арені.

Світова спільнота одностайно закликає Росію дотримуватися своїх зовнішніх зобов'язань, а також загальноприйнятих норм міжнародного права і негайно звільнити українку.

Захист Надії Савченко надав переконливі докази того, що вона невинна у вбивстві російських журналістів, але суд проігнорував докази і відмовився закрити кримінальну справу.

Крім того, російська влада в особі слідчих органів і суду демонстративно ще більше погіршує становище Надії Савченко – проти неї порушено другу кримінальну справу за нібито нелегальний перетин російського кордону.

Кримінальна справа проти українки складається з абсолютно неймовірної інформації, що вчергове свідчить про її фабрикацію. Наприклад, в матеріалах справи зазначено, що за 11 місяців слідства було опитано більше 108 тисяч свідків.

Останні події у справі Савченко свідчать про її швидку передачу до суду для розгляду по суті. Адвокати української політв'язненої побоюються, що з метою ізоляції судового процесу від громадськості його можуть перенести з Москви до Воронежа. У зв'язку з цим справа Савченко вимагає ще більш пильної уваги з боку міжнародної громадськості і урядів демократичних держав.

2. РОСІЯ НЕ ВИКОНУЄ СВОЇХ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

2.1. В ПАРЄ підтвердили наявність у Савченко європейського парламентського імунітету, проте Росія відмовляється його визнавати

З 26.01.2015 по 30.01.2015 у Страсбурзі проходила чергова сесія ПАРЄ, на якій Надія Савченко як делегат від України не змогла бути присутньою, оскільки слідчий комітет (СК) РФ відмовив їй у зміні запобіжного заходу на непов'язаний з утриманням під вартою.

26.01.2015 під час засідання Бюро ПАРЄ було розглянуто питання про те, що Надія Савченко як делегат ПАРЄ не змогла прибути на сесію організації. За підсумками засідання президент ПАРЄ Анн Брассер заявила, що Росія повинна зняти усі обмеження для поїздки делегата організації на засідання [\[1\]](#).

На засіданні Бюро ПАРЄ більшістю голосів було прийнято рішення про визнання повноважень Савченко як делегата ПАРЄ, незважаючи на те, що вона перебуває в ув'язненні і не може з'явитися до Страсбургу для особистої присутності на засіданні [\[2\]](#).

28.01.2015 в ПАРЄ ухвалили резолюцію, згідно якої режим санкцій проти Росії (позбавлення права голосу російської делегації в ПАРЄ, а також заборона на участь у керівних органах організації) був продовжений. Крім того, однією з головних вимог до уряду РФ, яка була висунута в резолюції ПАРЄ, було звільнення політичних в'язнів Надії Савченко та Олега Сенцова. Фондація «Відкритий Діалог» вітає можливість, надану різними політичними групами в ПАРЄ для презентації звітів про справу Надії Савченко [\[3\]](#), [\[4\]](#), [\[5\]](#) і про порушення Росією міжнародних договорів та зобов'язань [\[6\]](#) як під час особистих зустрічей, так і на публічних слуханнях. Зокрема, на запрошення Фондації до Страсбургу прибув адвокат Надії Савченко Марк Фейгін, який взяв участь у низці зустрічей з

окремими делегатами та політичними групами ПАРЄ, з президентом ПАРЄ Анн Брассер, а також з комісаром Ради Європи з прав людини Нілом Муйжнієксом. Під час зустрічей Марк Фейгін детально розповів про грубі порушення у справі Савченко, а також попросив про допомогу в справі звільнення українки і про тверду реакцію на численні порушення Росією міжнародного права [7]. Також зусиллями Фондації «Відкритий Діалог» та за сприяння парламентаріїв Пітера Омтцігта та Франко Швабе у Страсбурзі був організований сайд-івент, присвячений справі Савченко та порушенням Росією міжнародних договорів і своїх зобов'язань [8].

Цього ж дня (28.01.2015) Комітет з Регламенту, імунітету та Інституціональних справ ПАРЄ (Комітет ПАРЄ) підготував спеціальний висновок, у якому трактувалися норми Статуту ПАРЄ та Генеральної угоди про привілеї та імунітети Ради Європи щодо імунітету делегатів ПАРЄ, а також конкретно щодо Надії Савченко. Згідно з висновком Комітету: *«Члени Парламентської Асамблеї користуються європейським парламентським імунітетом ... він (імунітет – ред.) має абсолютний характер, ґрунтується на міжнародному праві і може тлумачитися лише Парламентською Асамблеєю; імунітет членів Асамблеї також поширюється на усі випадки переслідування, порушеного проти них до початку їх парламентських повноважень, у зв'язку з діями, вчиненими до вступу на посаду в Асамблеї, що означає, що будь-яке уже розпочате переслідування припиняється на період їх перебування на посаді»* [9]. З цього випливає, що Надія Савченко має імунітет ПАРЄ навіть незважаючи на те, що кримінальна справа проти неї була порушена ще до отримання нею статусу делегата цієї організації.

Ґрунтуючись на цьому висновку, захист Надії Савченко 13.03.2015 подав клопотання до СК РФ про витребування в МЗС РФ відомостей про наявність у Савченко імунітету від судового переслідування і арешту, а також про зміну їй запобіжного заходу, щоб дозволити їй взяти участь у роботі сесії ПАРЄ в квітні 2015 року.

16.03.2015 слідчий СК РФ Дмитро Маньшин підписав постанову про повну відмову в заявленому клопотанні. Зроблено це було на підставі власного трактування нормативних документів ПАРЄ Міністерством закордонних справ РФ. Попри наявність офіційного висновку Комітету ПАРЄ від 28.01.2015, в МЗС РФ заявили, що імунітет делегата ПАРЄ нібито має «функціональний» характер, тобто поширюється лише на діяння, вчинені посадовою особою при виконанні своїх офіційних повноважень і не поширюється на Надію Савченко, оскільки інкримінований їй злочин було скоєно ще до отримання нею статусу делегата ПАРЄ.

29.04.2015 Європейський Парламент ухвалив спеціальну резолюцію у справі Надії Савченко, в якій підтвердив, що вона як делегат ПАРЄ наділена міжнародним імунітетом, який Росія зобов'язана поважати згідно з міжнародними зобов'язаннями [10].

06.05.2015 у Басманному районному суді Москви відбувся розгляд скарги адвокатів Надії Савченко на відмову СК РФ у визнанні імунітету ПАРЄ та зміну запобіжного заходу. Суддя Артур Карпов долучив висновок Комітету ПАРЄ до матеріалів справи, однак відмовив у задоволенні клопотання адвокатів на тій підставі, що переклад висновку був зроблений заявником (тобто, адвокатами) і тому не є переконливим [11]. Тим самим суд не визнав наявності у Надії Савченко імунітету делегата ПАРЄ і **порушив принцип примату міжнародного права над внутрішньодержавним, який зафіксований у Конституції РФ.**

2.2. Росія продовжує утримувати Надію Савченко в ув'язненні всупереч Мінським угодам

12.02.2015 у Мінську був підписаний Комплекс заходів з виконання Мінських угод з деескалації збройного конфлікту на сході України (так звана «Друга Мінська угода»). Документ був узгоджений між керівниками чотирьох країн (Німеччини, Росії, України та Франції) і підписаний

представниками Росії, України, ОБСЄ, а також лідерами невизнаних Донецької та Луганської Народних Республік.

Згідно з 6-м пунктом угоди, має бути *«забезпечено звільнення і обмін усіх заручників і незаконно утримуваних осіб за принципом «всіх на всіх»* [\[12\]](#).

У день підписання угоди Президент Петро Порошенко поспішив заявити, що в результаті Мінських переговорів вдалося досягти домовленості про швидке звільнення Надії Савченко [\[13\]](#).

Тим не менш, вже 13.02.2015 прес-секретар Володимира Путіна Дмитро Песков повідомив, що жодних гарантій з приводу Савченко Росія під час переговорів у Мінську не давала. Своєю чергою, голова СК РФ Володимир Маркін заявив, що підстав для звільнення Надії Савченко немає, і слідство нібито володіє незаперечними доказами її провини [\[14\]](#) (які, втім, досі не були продемонстровані в суді). Президент Росії Володимир Путін, коментуючи кримінальну справу проти Савченко, заявив, що її долю вирішить російський суд [\[15\]](#).

Представники країн Заходу і міжнародних інститутів одностайно дотримуються позиції, що Надія Савченко має бути звільнена згідно з прийнятими в Мінську угодами.

Так, 14.02.2015 представник Державного департаменту США Джен Псакі заявила на прес-конференції, що угода, підписана в Мінську, передбачає обмін усіма заручниками і незаконно утримуваними особами, які були взяті в полон під час конфлікту на сході України. За словами Псакі, в Державному департаменті США дотримуються думки, що угода стосується і Надії Савченко [\[16\]](#).

20.02.2015 під час телефонної розмови Канцлера Німеччини Ангели Меркель з Президентом України Петром Порошенком було підкреслено, що Надія Савченко має бути звільнена в рамках угоди, підписаної в Мінську [\[17\]](#).

26.02.2015 у прес-службі Верховного представника ЄС із закордонних справ і політики безпеки Федеріки Могеріні заявили, що ЄС закликає Росію звільнити Надію Савченко з гуманних міркувань. *«Це відповідало б недавньому узгодженому пакету заходів з реалізації Мінських угод, де йшлося про звільнення усіх заручників і затриманих осіб, які мають відношення до конфлікту в Україні»* [\[18\]](#), – повідомлялося в заяві.

20.04.2015 Президент ПАРЄ Анн Брассер також закликала *«звільнити Надію Савченко з гуманних міркувань і відповідно до угоди Мінськ-2»* [\[19\]](#).

3. ТЕРМІН АРЕШТУ НАДІЇ САВЧЕНКО ВКОТРЕ ПРОДОВЖЕНО

06.05.2015 у Басманному районному суді Москви, крім розгляду скарги адвокатів на відмову СК РФ відпустити Надію Савченко на сесію ПАРЄ, відбулося також засідання щодо продовження терміну утримання українки під вартою.

Представники державного обвинувачення клопотали про продовження арешту до 30.06.2015. Адвокати Савченко навпаки наполягали на зміні запобіжного заходу на непов'язаний з утриманням під вартою.

Абсолютно прогнозовано суддя Наталія Мушнікова повністю задовольнила клопотання обвинувачення і продовжила термін утримання Надії Савченко під вартою до 30.06.2015 (на даний момент термін арешту продовжено до 30.09.2015).

На суді 06.05.2015 стали відомі деякі нові подробиці з кримінальної справи проти Надії Савченко. Так, згідно з матеріалами справи, українку просто відпустили на волю після декількох днів перебування у полоні бойовиків ЛНР. При цьому відомо, що лідер бойовиків ЛНР Ігор Плотницький раніше повідомляв, що Савченко нібито втекла з полону під час авіаудару Збройних

сил України по Луганську [20]. Сама Надія стверджує, що її передали до рук російських спецслужб за безпосередньої участі Плотницького.

Також у клопотанні зазначено, що за 11 місяців попереднього слідства у кримінальній справі проти Савченко було опитано 108 142 особи, з них 21 827 – потерпілі. Таке число виглядає абсолютно неймовірним, особливо враховуючи, що це було зроблено менш ніж за рік.

Оскільки суд щодо продовження терміну утримання під вартою був вже другим за день, самопочуття Надії Савченко, яка ще не відновилася після більш ніж 80-денного голодування, погіршилося. У зв'язку з цим їй довелося викликати швидку допомогу і перервати судові засідання. Після надання лікарями медичної допомоги українці стало краще, і суд продовжився. Не виключено, що два судових засідання були проведені протягом одного дня, щоб мінімізувати число інформприводів у справі Савченко.

4. ВЛАДА РОСІЇ НАМАГАЄТЬСЯ «ІЗОЛЮВАТИ» ВІД ГРОМАДСЬКОСТІ СУДОВИЙ ПРОЦЕС У СПРАВІ САВЧЕНКО

07.05.2015 кримінальну справу проти Надії Савченко було виділено СК РФ в окреме провадження. Нагадаємо, раніше вона розслідувалася в рамках однієї великої кримінальної справи, порушеної за фактом злочинів, скоєних представниками силових структур України та вищими посадовими особами України в Донецькій та Луганській областях.

21.05.2015 адвокат української політв'язненої Марк Фейгін повідомив, що попереднє слідство у справі Савченко завершено. Далі, згідно з нормами кримінально-процесуального кодексу, Надія повинна ознайомитися з матеріалами справи, яка складається з 24 томів. Як повідомив Фондації «Відкритий Діалог» Марк Фейгін, на судовий процес слід очікувати приблизно наприкінці літа, оскільки саме на цей період припадає пік сезону відпусток і до справи буде залучена мінімальна кількість уваги з боку міжнародної громадськості. Приміром, відомий судовий процес проти Pussy Riot, де захисником також був Марк Фейгін, проходив у середині серпня.

З метою ускладнити контроль громадськості за розглядом справи в суді, слідство може вдатися до ще одного прийому – перенесення розгляду кримінальної справи з Москви в якесь інше місто. У випадку з Савченко це може бути Воронеж. *«Мені відомо неофіційно, що за всіма гучним українськими справами прийнято рішення максимально ізолювати їх розгляд від Москви. Справи Сенцова та Кольченка [21] розглядатимуть в Ростові-на-Дону, Карлюка [22] – у Владикавказі, а Савченко – у Воронежі»*, – повідомив Фондації адвокат Марк Фейгін. Формальні підстави для розгляду справи у Воронежі існують – 15.01.2015 проти Надії Савченко було порушено кримінальну справу за фактом незаконного перетину нею державного кордону РФ. Згідно з сфабрикованою версією слідства, зроблено це було нібито у Воронежській області. Саме на цій підставі суд може проводитися в Воронежі.

Якщо це відбудеться, комунікація між Надією Савченко та її адвокатами може бути ускладнена, адже відстань від Москви до Воронежа становить майже 500 км, і не виключено, що адвокатам навіть доведеться на час суду переїхати до Воронежа.

Також буде істотно ускладнений процес контролю міжнародної громадськості за ходом справи. Журналістам, дипломатам та спостерігачам від міжнародних організацій буде складніше добиратися до регіонального міста Росії для присутності на судових засіданнях.

12.05.2015 слідчий у справі Савченко Дмитро Бокунович спробував взяти з Марка Фейгіна підписку про нерозголошення даних досудового слідства, проте адвокат відмовився її давати. Після цього відмова була офіційно зафіксована у присутності свідків. Підписку про нерозголошення слідство спробувало відібрати й у інших захисників Надії – Іллі Новікова та Миколи Полозова (13.05.2015 та

15.05.2015 відповідно). Обидва адвоката відмовилися це робити. Відмова Миколи Полозова також була зафіксована в присутності свідків. Такі дії слідчих можна розцінювати як спробу приховати від громадськості наявні у справі порушення, а також змусити адвокатів «замовчати» під загрозою кримінальної відповідальності. Це вже не перший випадок, коли слідство намагається витребувати у захисту Савченко підписку про нерозголошення інформації. У жовтні 2014 року адвокати вже відмовлялися це робити. Тоді слідство погрожувало вивести їх із справи [\[23\]](#).

5. МІЖНАРОДНА ГРОМАДСЬКІСТЬ ПРОДОВЖУЄ ПІДТРИМУВАТИ НАДІЮ САВЧЕНКО І ВИМАГАЄ ЇЇ НЕГАЙНОГО ЗВІЛЬНЕННЯ

Світова громадськість і влада демократичних країн не припиняють виступати на захист незаконно ув'язненої Надії Савченко, закликаючи Росію до її негайного звільнення.

У лютому 2015 року матір Надії Савченко Марія отримала лист від радника Канцлера Німеччини з питань зовнішньої політики і політики безпеки Крістофа Хойсгена, в якому стверджувалося, що Ангела Меркель, а також міністр закордонних справ Німеччини Франк-Вальтер Штайнмаєр продовжують наполягати на негайному звільненні української політв'язненої і неодноразово порушували це питання перед російськими офіційними особами.

04.02.2015 ряд депутатів Європейського парламенту в рамках акції солідарності з Надією Савченко розпочали символічне голодування. Депутати по черзі голодували протягом однієї доби кожен. В акції взяли участь литовці Пятрас Ауштрявічюс, Антанас Гуога та Габріелюс Ландсбергіс, іспанка Беатріс Бастеречеа, поляки Міхал Боні та Юлія Пітера, чех Павел Свобода і бельгієць Марк Демесмакер. В рамках акції на підтримку Надії Савченко ці та інші європарламентарії щодня надсилали листи послу Росії в ЄС Володимиру Чижову з вимогою звільнити українку [\[24\]](#).

25.02.2015 голова Сенату Франції Жерар Ларше під час зустрічі з міністром закордонних справ Росії Сергієм Лавровим у Москві порушив питання про необхідність звільнення Надії Савченко, однак не отримав жодних конкретних гарантій від голови російського МЗС [\[25\]](#).

27.02.2015 коментуючи справу Савченко, директор Бюро ОБСЄ з демократичних інститутів і прав людини Майкл Георг Лінк нагадав, що у 1991 році в Москві держави-учасниці ОБСЄ погодилися звертатися до ув'язнених з повагою їхньої людської гідності та дотримуватися міжнародних стандартів при здійсненні правосуддя. *«Усі держави повинні продовжувати працювати над тим, щоб дотримуватися права на справедливий судовий розгляд і свободу від свавільного арешту або утримання під вартою»* [\[26\]](#), – заявив Лінк.

02.03.2015 Президент України Петро Порошенко підписав указ про присвоєння Надії Савченко звання «Герой України». *«Надія Савченко стала символом незламності українського духу ... символом нашої перемоги»* [\[27\]](#), – заявив Президент України.

19.04.2015 в Нью-Йорку біля російського представництва в ООН відбувся мітинг на підтримку Надії Савченко, у якому взяли участь близько 100 осіб – переважно громадян США, а також представників української, російської, білоруської, грузинської та молдавської громад США. На мітингу також була присутня мати Надії Савченко Марія Савченко, яка прибула до Нью-Йорка для зустрічей з постпредами США та Литви в ООН Самантою Пауер та Раймондою Мурмокайте. Вона також зустрілася з представниками правозахисних організацій Human Rights Watch та Amnesty International, а також з Іваном Симоновичем, представником Генерального секретаря ООН з прав людини [\[28\]](#).

22.04.2015 Верховна Рада України проголосувала за постанову про введення персональних санкцій проти осіб, відповідальних за протиправне ув'язнення в Російській Федерації Надії

Савченко. Перелік таких осіб був складений на основі «списку Савченко», який був підготовлений Фондацією «Відкритий Діалог» [29].

Фондація «Відкритий Діалог» також направила «список Савченко» для розгляду голові Гельсінської Комісії США, конгресмену Крісу Сміту, Президенту ПАРЄ Анн Брассер та Президенту Європейського Парламенту Мартіну Шульцу.

29.04.2015 Європейський Парламент прийняв спеціальну резолюцію, що стосується Надії Савченко. Європарламентарії закликали до негайного звільнення Надії Савченко. У резолюції наголошується, що **Росія не має жодних юридичних підстав або юрисдикції для проведення будь-яких дій проти Савченко, в тому числі її ув'язнення та висунення звинувачень**. У резолюції також стверджується, що Надія Савченко є військовополоненою, і утримання її під арештом є порушенням Женевської Конвенції з боку Росії [30].

05.05.2015 представник Державного департаменту США Джефф Ратке заявив, що у відомстві стурбовані наміром російської влади продовжити термін утримання Надії Савченко під вартою. *«Ми закликаємо владу Росії негайно звільнити Надію Савченко та інших українських заручників, відповідно до тих зобов'язань, які взяла на себе Росія, підписавши Мінські угоди [31]»*, – заявив Ратке.

11.05.2015 на 34-й день народження Надії Савченко в різних містах світу (Берліні, Варшаві, Києві, Нью-Йорку, Турині та інших) пройшли акції на підтримку української політв'язненої #FreeSavchenko. Активісти висловили їй слова підтримки та солідарності, а також вимагали від влади Росії її негайного звільнення.

11.05.2015 відбулося відразу три акції протесту в Москві: біля СІЗО-1 «Матроська Тиша» (зараз там утримується Надія Савченко), біля будівлі ФСБ Росії, а також одиночний пікет на Манежній площі. У акціях взяли участь кілька десятків осіб, які вимагали звільнення українки. Правоохоронні органи назвали акції незаконними і затримали близько 20 осіб, у тому числі – 4 журналістів, які висвітлювали події [32].

12.05.2015 під час зустрічі з міністром закордонних справ РФ Сергієм Лавровим держсекретар США Джон Керрі заявив, що питання звільнення політичного в'язня Надії Савченко є дуже важливим для США і ООН [33].

6. ВИСНОВКИ

Викрадення з території України Надії Савченко і порушення проти неї кримінальної справи за сфабрикованими звинуваченнями є кричущим випадком порушення міжнародно-правових норм і фундаментальних прав людини. Росія, яка є постійним членом Ради Безпеки ООН, діє відверто бандитськими методами, демонструючи неповагу до системи міжнародного права, що формувалася десятиліттями.

З боку Російської Федерації у справі Надії Савченко присутнє порушення низки міжнародних договорів, в яких Росія бере участь: Загальної декларації прав людини, III Женевської конвенції, Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, а також Генеральної угоди про привілеї та імунітети Ради Європи.

Порушуючи міжнародні норми, російська влада також нехтує власним законодавством, яке встановлює примат міжнародного права над внутрішньодержавним (ч. 4 ст. 15 Конституції РФ).

Утримуючи Савченко під вартою всупереч власним зобов'язанням і закликам міжнародної громадськості, Росія демонструє небажання до конструктивного діалогу з врегулювання конфлікту на сході України.

У зв'язку з цим Фундація «Відкритий Діалог» вважає за доцільне не тільки зберегти поточний режим санкцій щодо Росії з боку демократичних країн світу, але й розширити його. Зокрема, актуальним є питання призупинення членства Росії в Раді Безпеки ООН, де Росія постійно блокує конструктивні ініціативи з вирішення конфлікту на сході України. Необхідно також ввести персональні санкції щодо фігурантів «списку Савченко».

Ми закликаємо світову громадськість (міжнародні організації та інституції, а також уряди демократичних країн – членів ЄС, Австралії, Канади, США і Японії) ще більше посилити тиск на владу Росії з метою домогтися звільнення української політв'язненої Надії Савченко. Ми також закликаємо не допустити розгляду її справи в суді Воронежа, оскільки це ускладнить контроль громадськості за процесом.

Усі охочі можуть підтримати наші вимоги, звернувшись за адресами:

- Голові кабінету Президента ПАРЄ Марку Невілу – e-mail: mark.neville@coe.int, тел.: +33 88 41 23 41;
- Верховному представнику Європейського союзу з закордонних справ та політики безпеки Федеріці Мореріні - 1049 Brussels, Rue de la Loi / Wetstraat 200, тел.: +32 2 584 11 11; +32 (0) 2 295 71 69;
- Голові комітету Європейського парламенту з закордонних справ Ельмару Броку - Rue Wiertz 60, 1047 Bruxelles, Belgique, тел.: +32 2 28 49013 (Брюссель), +33 3 881 76902 (Страсбург);
- Верховному комісару ООН з прав людини Зейд Раад аль-Хуссейну - Palais des Nations CH-1211 Geneva 10, Switzerland, тел.: +41 22 917 9220;
- Президенту Європейської Комісії Жану-Клоду Юнкеру - 1049 Brussels, Belgium Rue de la Loi / Wetstraat 200, e-mail: president.juncker@ec.europa.eu;
- Президенту Росії (Адміністрація Президента РФ) – 103132, Москва, вул. Іллінка, 23, під'їзд 11, тел.: +7 495 606-36-02;
- Генеральному прокурору РФ Юрію Чайці – 125993, Москва, вул. В. Дмитрівка, 15а, ДСП-3, тел.: +7 495 987 56 56;
- Голові Слідчого комітету РФ Олександрю Бастрикіну – 105005, Москва, Технічний провулок, 2.

Список джерел:

1. Ukrainian Crisis / PACE President: Now Russia is obliged to release Savchenko - <http://ukrainiancrisis.net/news/7471>
2. Українська правда / ПАРЄ визнала Савченко та погодилася надати їй імунітет – джерело - <http://www.pravda.com.ua/rus/news/2015/01/26/7056374/>
3. Open Dialog Foundation / Report: the case of Nadiya Savchenko - <http://en.odfoundation.eu/a/4419,report-the-case-of-nadiya-savchenko>
4. Open Dialog Foundation / Report: Nadiya Savchenko case – captured Ukrainian servicewoman sent for psychiatric examination - <http://en.odfoundation.eu/a/5285,report-nadiya-savchenko-s-case-captured-ukrainian-servicewoman-sent-for-psychiatric-examination>
5. Open Dialog Foundation / The report: the case of Nadiya Savchenko - <http://en.odfoundation.eu/a/5725,the-report-the-case-of-nadiya-savchenko>
6. Open Dialog Foundation / Russia violates its international obligations - <http://en.odfoundation.eu/a/5292,russia-violates-its-international-obligations>
7. Open Dialog Foundation / Open Dialog Foundation presented its report on Russia's violation of international laws and obligations at a side-event at PACE - <http://en.odfoundation.eu/a/5775,open-dialog-foundation-presented-its-report-on-russia-s-violation-of-international-laws-and-obligations-at-a-side-event-at-pace>
8. Open Dialog Foundation / Appeals of Ukrainian human rights activists taken into account in PACE's resolution - <http://en.odfoundation.eu/a/5780,appeals-of-ukrainian-human-rights-activists-taken-into-account-in-pace-s-resolution>
9. Сторінка Іллі Новікова в Facebook - <https://www.facebook.com/Ilya.S.Novikov/posts/10203306329338790>

10. European Parliament / Resolution on the case of Nadiya Savchenko - <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=MOTION&reference=P8-RC-2015-0406&language=EN>
11. Сторінка Іллі Новікова у Twitter - <https://twitter.com/vertiporokh/status/595923726329339904/photo/1>
12. ОБСЄ / Комплекс заходів з виконання Мінських угод - <http://www.osce.org/ru/cio/140221?download=true>
13. УНІАН / Порошенко: досягнута домовленість про звільнення Надії Савченко - <http://www.unian.ua/politics/1043284-poroshenko-dosyagnuta-domovlenist-pro-zvilnennya-nadiji-savchenko.html>
14. BBC Україна / Росія: без рішення суду Савченко не звільнять - http://www.bbc.co.uk/ukrainian/politics/2015/02/150213_savchenko_peskov_markin_or
15. Інтерфакс / Путін: рішення про долю української льотчиці Савченко повинні прийняти слідство і суд - <http://interfax.com.ua/news/political/240532.html>
16. Повінь / Псаки закликала РФ звільнити Савченко відповідно до Мінських переговорів - <http://povin.com.ua/psaki-zaklikala-rf-zvilniti-savchenko-zgidno-z-peregovorami-u-minsku-140044/>
17. ТСН / Порошенко та Меркель переконані, що Савченко та усі українські заручники мають бути звільнені - <http://ru.tsn.ua/politika/poroshenko-i-merkel-ubezhdeny-cho-savchenko-i-vse-ukrainskie-zalozhniki-dolzhny-byt-osvobozhdeny-411825.html>
18. European External Action Service / Statement by the Spokesperson on the detention of Nadiya Savchenko - http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2015/150226_01_en.htm
19. Українська правда / ПАРЄ вчергове закликала звільнити Савченко - <http://www.pravda.com.ua/rus/news/2015/04/20/7065259/>
20. Вести / Льотчиця Савченко втекла з полону ЛНР під час авіаудару - <http://vesti-ukr.com/donbass/60635-letchica-savchenko-sbezhala-iz-plena-lnr-vo-vremja-aviaudara>
21. Кримінальна справа проти українців Олега Сенцова та Олександра Кольченка за звинуваченням у підготовці терактів на території анексованого Росією Кримського півострова. Кримінальна справа має усі ознаки сфабрикованої.
22. Кримінальна справу проти українця Миколи Карпюка за звинуваченням в участі в бойових діях у Чечні в 2000 році.
23. Open Dialog Foundation / Russian investigators are hindering the work of Nadiya Savchenko's attorney - <http://en.odfoundation.eu/a/5272,russian-investigators-are-hindering-the-work-of-nadiya-savchenko-s-attorneys>
24. The Baltic Times / Two more Lithuanian MEP's join hunger strike for jailed Savchenko - <http://www.baltictimes.com/two-more-lithuanian-meps-join-hunger-strike-for-jailed-savchenko/>
25. Le Courrier de Russie / Le président du Sénat Gérard Larcher à Moscou en soutien aux accords de Minsk - <http://www.lecourrierderussie.com/2015/02/president-senat-gerard-larcher-moscou-accords-minsk/>
26. OSCE / ODIHR attended Savchenko hearing in Moscow - <http://www.osce.org/odhr/143001>
27. Офіційний сайт Президента України / Президент присвоїв Надії Савченко звання «Герой України» - <http://www.president.gov.ua/news/32391.html>
28. Голос Америки / Марія Савченко: «Моя Надя – це Україна сьогодні» - <http://m.golos-ameriki.ru/a/oleg-sulkin-savchenko/2726589.html>
29. Закон України «Про введення персональних санкцій проти осіб, відповідальних за протиправне ув'язнення в Російській Федерації народного депутата України, члена Постійної делегації Верховної Ради України у Парламентській Асамблеї Ради Європи Надії Савченко» - <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/350-19>
30. European / Resolution on the case of Nadiya Savchenko - <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=MOTION&reference=P8-RC-2015-0406&language=EN>
31. U.S. Department of State / Daily Press Briefing - <http://www.state.gov/r/pa/prs/dpb/2015/05/241917.htm#UKRAINE>
32. Грані.Ру / На Луб'янці пройшла акція на підтримку Савченко - <http://grani.ru/Politics/Russia/activism/m.240848.html>
33. U.S. Department of State / Press availability with Russian foreign minister Sergey Lavrov - <http://m.state.gov/md242214.htm>